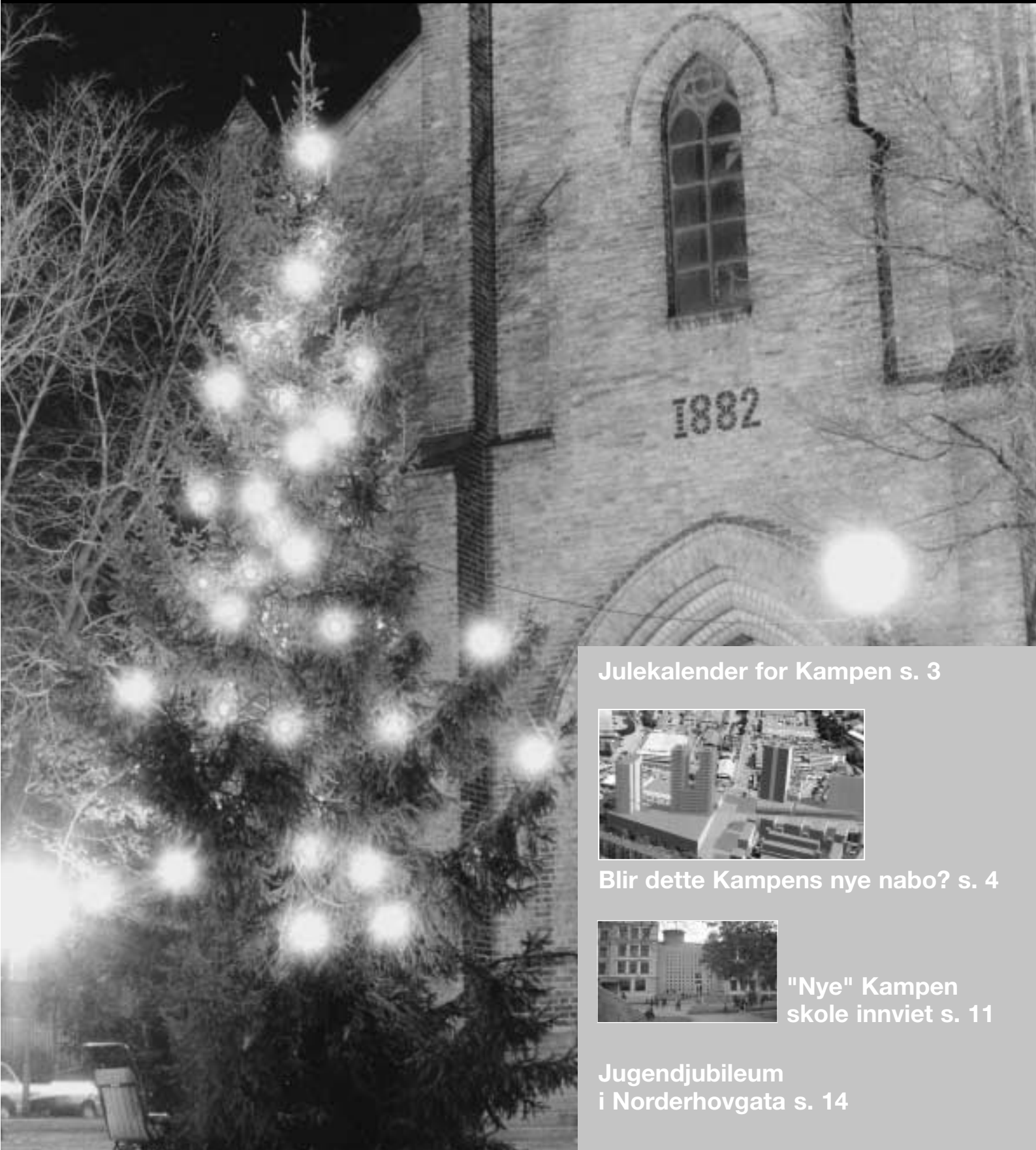

KAMPEN

posten

Lokalavis for Kampen

26. årgang • Jul 2003

Julekalender for Kampen s. 3

Blir dette Kampens nye nabo? s. 4

"Nye" Kampen
skole innviet s. 11

Jugendjubileum
i Norderhovgata s. 14

Urbant = høyt?

Ensjøs forvandling fra bilby til boligby er i støpeskjeen. For oss naboer på Kampen er denne utbyggingen en spennende prosess. En oppgradering av Ensjø-området med flere boliger og et styrket servicetilbud vil på mange måter være et pluss.

Men, må nødvendigvis urbant bety høyt? De foreslåtte høyhusene vil bidra til å danne en mur mellom Kampen og resten av Ensjø-området. Slike høyhus vil gi en helt ny "skyline" nordvest for Kampen, og vi kan ikke se at dette vil bidra til å forskjønne omgivelsene. Det er også et spørsmål om det egentlig er noe behov for å bygge 20-etasjes blokker.

I sin tid var det meningen at den gamle trehusbebyggelsen på Kampen skulle rives til fordel for høyhus. Men innbyggerne på Kampen sto opp og sloss for trehusene sine, for murleiegårdene og for 30-tallsbebyggelsen, og mange er glade for det i dag. Den lave, varierte bebyggelsen med et stort innslag av gamle trehus, er noe av det som kjenner seg ut på Kampen, og dette er kvaliteter som bidrar til at området i dag er meget populært.

Uansett høyhus eller ikke vil Ensjø-utbyggingen, spesielt i T-baneområdet, bli meget tett. Opptil 1000 leiligheter og et stort innslag av næringslokaler på et såpass lite område som arealet mellom Gjøvikbanen, Rolf Hofmos gate og Ensjøveien, vil gi et kompakt inntrykk. Trafikkøkningen vil sannsynligvis også bli massiv, og det er med forundring vi registrerer at Plan- og bygningsetaten anbefaler færre parkeringsplasser i T-baneområdet enn det som er normen for Oslo indre by. Er det egentlig realistisk å anta at de som flytter inn her, ikke ønsker å ha bil bare fordi de bor rett ved T-banen? Vi håper at planleggerne tenker nøye gjennom hvordan en trafikkøkning i den skala vi her snakker om, skal håndteres. Ellers kan det i fremtiden bli ganske utrivelig å være fotgjenger, eller for den saks skyld også bilist, i Ensjøveien og Rolf Hofmos gate og på andre veier i nærheten. Dette er en sak av stor betydning også for beboere på Kampen, og Kampenposten kommer til å følge med på Ensjø-utbyggingen fremover.

Samtidig med disse noe truende, mulige fremtidige begivenheter nærmer vi oss et av de faste ankre i tilværelsen – julehøytiden. Tid for ettertanke, samvær, god mat og vennskap. Vi ønsker på denne måten alle våre lesere og annonsører en hyggelig førjulstid. I "julekalenderen" på neste side finner du en oversikt over aktiviteter som skjer på Kampen før jul. Og så, til lykke med den etterfølgende jula.

Ekstraordinært årsmøte for Kampen bydelshus A/L

Andelshavere oppfordres til å møte, men også andre som er interessert i å kjøpe andeler, kan komme. Dato for årsmøtet er ikke fastsatt ennå. Følg med i informasjonsvinduet på Bydelshuset!

Informasjonsvindu på Kampen bydelshus

Det foregår mye på Kampen – både før og etter jul. Styret i Kampen bydelshus har laget et informasjonsvindu på Bydelshuset mot Bøgata der de henger opp informasjon om aktiviteter alle kan delta i. Har du noe du vil informere om, kan du legge en beskjed i postkassa på Bydelshuset. Styret skal også forsøke å sende ut informasjon per e-post. Hvis du vil stå på en slik e-post-liste, kan du gi beskjed til ellen@ri-norway.no.

Kampen mot tyngdekraften

Trimgruppe for alle som har lyst, middels intensitet. Innendørs en gang i uka i Kampen skoles gymsal mandag mellom kl. 19 og 20. Gågruppe fra telefonkiosken ved Kampen skole onsdag kl. 19.

NYTTIGE NAVN OG NUMMER

KAMPENPOSTEN

Bøgata 21, 0655 Oslo
Tlf: 22 68 45 02

E-post: kampenposten@yahoo.com

I REDAKSJONEN

Gro Aschim (redaktør)
Mette Larsen
Robert Lorange
Leif Gjerland
Kristin Hagen
Audun Lona

Kampenposten takker alle bidragsytere og alle annonsører

KAMPEN BYDELSHUS

Bøgata 21, 0655 Oslo
Tlf: 22 68 45 02

Interimstyre for Kampen bydelshus 2003

Bjørn Rønning
Hans Rønning
Mona Kalheim
Ellen Lühr
Heidi Tønnessen
Dag Engelberg
Kjell Grov

KAMPEN VELS STYRE

Einar Petter Berntsen (leder)
Kari Mette Holvik
Karin Jarnfeldt
Vidar Johansen
Solfrid Dimmen Hansen
Anne Ditlefsen
Anne-May Nilsen

KAMPEN HISTORIELAG

Lone Klem
Sissa Lindquist
Kari Korbøl
Sverre Syvertsen
Christine Bergh-Smith
Siri Bryn
Gro Aschim

KØBB

Skedsmogt.23, 0655 Oslo
Lars (bonden)
Tlf: 22 19 70 71

KAMPEN KIRKE

Normannsgt 55, 0655 Oslo
Kirsti Aasen (sogneprest)
10.00 - 12.00 i hverdagene
Tlf: 22 19 88 89

Forsidefotos:

Siri Bryn (hovedbilde),
Plan B, Kristin Hagen

KAMPENS JULEKALENDER

Tekst: Kristin Hagen

November

Styret i Kampen bydelshus tar i mot hjemmelagde og "bortekjøpte" ting som kan selges på julemarkedet 14. desember (se nedenfor). Inntektene av salget på julemarkedet går til bydelshuset.

Fredag 21. november kl. 22.00

Konsert på Kampen Bistro med Vidar Vang

Søndag 23. november 20.00

Kampenjazz på Kampen Bistro med Besiakov/Hystad/ULveseth/OLstad:
Ben Besiakov, DK (piano), Ole Jacob Hystad (saksofon), Sigurd Ulveseth (bass), Tom Olstad (trommer)

Fra lørdag 29. november og fram til jul

Juleutstilling på Galleri Kampen
Danskene Mogens Dam (malerier) og Vibe Toft-Henriksen (tegninger) stiller ut sammen med norske Gro Hvitfeldt (malerier) og Haldor Schjelderup (akttegninger). Utstillingen er åpen tirsdag, onsdag, torsdag og fredag fra 11 – 16, lørdag 11 – 15 og søndag 12 – 16. Mandag stengt.

Hver søndag i adventstiden

Adventsgudstjeneste i Kampen kirke kl. 11.00
Kirkekaféen er åpen til kl.15.00.

Søndag 30. november kl. 18.00

Julegrantenning ved Kampen kirke
Tenning av julegran med påfølgende allsang inne i kirken. Arrangører: Kampen menighet og Kampen Vel. Kanskje kommer Kampen skoles musikkorps for å spille, og kanskje venter en overraskelse for barna ...
I år kommer julegrana fra Hølandsgata - om alt går som planlagt. Treet er 20 meter høyt, og må felles uansett. Men det får altså forlenget liv som julegran!

Onsdag 3., torsdag 4. og fredag 5. desember

Julemarked på Kampen og Vålerenga Seniorsenter
Senteret ligger i Hedmarksgata 23, og julemarkedet er åpent fra klokka 10.00 til klokka 17.00. Gratis gløgg og pepperkaker. Kafé! Salg av hjemmestrikkede sokker, votter og luer samt rosemalte tregjenstander, engler, nisser og dekorasjoner.

Torsdag 4. desember kl. 19.00

Konsert i Kampen kirke
Musikklinja på Manglerud videregående skole holder konsert med kor, strykorkester og solister. Vivaldis Gloria m.m.

Søndag 7. desember kl. 18.00

Konsert i Kampen kirke ved Postorkesteret med kor.

Søndag 7. desember 20.00

Kampenjazz på Kampen Bistro med Karl Seglems FolkJazzEnsemble:
Karl Seglem (tenorsaksofon og bukkehorn), Håkon Høgemo (hardingfele), Unni Løvlid (vokal), Bjørn Kjellemyr (bass), Helge Norbakken (perkusjon)

Mandag 8. desember kl. 20.00

Filmkveld i Kampen Historielag
Kampen Historielag har sin tradisjonelle filmkveld. Arrangementet er gratis og åpent for alle.

Lørdag 13. desember kl. 15.00

Kampenjazz på Kampen Bistro:
Tradisjonen tro swings julen inn med Kjell Eriksens Septett og sangkvintetten Jazzådu - Nanna Sandal, Sissel Vigger, Dagfinn Eckhoff og Helge Fløtten og Knut Onstad (vokal), Atle Hammer (trompet), Tore Nielsen (altsaksofon), Hallvard Nyrod (tenorsaksofon), Jon Bakkelund (barytonsaksofon), Stig Adolfsen (bass) og arrangør og bandleder Kjell Eriksen på piano. Gratis entré.

Lørdag 13. desember kl. 16.00

Konsert i Kampen kirke med Kampen Janitsjarorkester.

Søndag 14. desember

Julemarked på Kampen bydelshus.
Fra klokka 14.00 til 18.00 er det tradisjonelt julemarked i Kampen bydelshus med salg av både hjemmelagde og "bortekjøpte" ting. Inntektene av salget på julemarkedet går til bydelshuset.

Søndag 14. desember kl. 19.00

Konsert i Kampen kirke med Kammerkoret Nova

Mandag 15. desember kl. 20.00

Kampenjazz i Kampen kirke med Tore Brunborg (saksofon), Berit Opheim (vokal), Severi Pyysalo (vibrafon)

Onsdag 17. desember kl. 20.00

Kampenjazz på Kampen Bistro med Move
Toppene i dansk jazz spiller - Fredrik Lundin (saksofon), Jonas Johansen (trommer), Ben Beziakov (piano) og Anders Christensen (bass).

Lørdag 20. desember kl. 22.00

Konsert på Kampen Bistro med Cinnamon

Onsdag 24. desember kl. 16.00

Familegudstjeneste i Kampen kirke

Tett og trafikkert på Ensjø

Blir dette Kampens nye nabo? Dette er et av tre forslag til utbygging på området ved Ensjø T-banestasjon - sett fra Gjøvikbanen og med Telemarksvingen nederst til venstre.

20-etasjes høyblokker ved Kampen barnebondegård og 14.000 flere bilturer pr. døgn i og rundt Ensjøveien. Det kan bli resultatet når Ensjø står ferdig utbygget om noen år.

Tekst: Gro Aschim

Bystyrets forslag om å forskuttere 7,5 millioner kroner i budsjettet for 2004 til nedgraving av høyspentlinje under Ensjø T-baneområde, kan sette fart i prosessen med å utvikle Ensjø fra bilby til boligby – og *det* kan bli høyt. Området ved Ensjø T-banestasjon er nemlig utpekt som ett av de stedene i Oslo der det kan passe med høyhus. Dette i

henhold til Plan- og bygningsetatens høyhusplan for Oslo, samt planleggingsprogrammet for Ensjø som samme etat står bak.

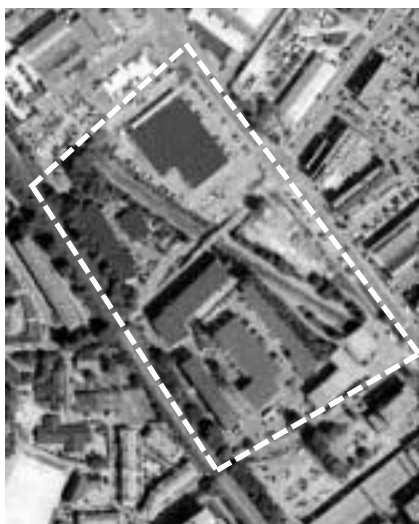
Eiendoms- og byfornylsesetaten jobber for tiden med tre ulike arkitektgrupperinger som har kommet med forslag til hvordan utbyggingen av det såkalte "Tyngdepunktet" på Ensjø kan gjennomføres. Det mest radikale forslaget

går ut på å bygge flere blokker på opptil 20 etasjer, mens en "snillere" versjon opererer med en etasjehøyde på mellom 5 og 7. Alle forslagene legger opp til en meget høy tomteutnyttelse med 800 til 1000 nye leiligheter, samt rundt 60.000 kvm med næringslokaler – helt i tråd med Plan- og bygningsetatens føringer for området.

Dette kan bli "nye" Ensjø T-baneområde:

- 20-etasjes blokker
- opptil 1000 nye boliger
- ca. 60.000 kvm næringslokaler
- 14.000 flere biler i døgnnet
- butikker og næringslokaler
- servicetilbud som kafeer, restauranter, kino, treningstilbud, osv.

Dette er Tyngdepunktet på Ensjø:

Tyngdepunktet ved Ensjø T-banestasjon er området som er avgrenset av Ensjøveien, Rolf Hofmos gate, Gjøvikbanen og omtrent der T-banen forsvinner under bakken i retning sentrum. Nærmeste naboer blir Kampen Hageby, barnebondegården og Telemarksvingen.

Høyhus?

– Høyhus i den tetthet det her legges opp til, er voldtøkt av Oslo, mener Einar Berntsen, leder i Kampen Vel. – Med høyhus i Bjørvika og høyhus på Ensjø, får vi en mur mot fjorden og en mur nordvestover. Dette ødelegger den visuelle opplevelsen av byen og forsøpler miljøet.

Også SVs Knut Even Lindsjørn er skeptisk til høyhusplanene.

– Alle disse forslagene legger dessuten opp til en alt for høy utnyttelse, både når det gjelder høyder og volumer. Vi skal fortette og fornye denne byen, mener han, men vi skal ikke trække på byens innbyggere.

Trafikk, trafikk, trafikk...

Planprogrammet for hele Ensjø-området legger opp til tre ulike utbyggingsnivåer. Trafikkøkningen er beregnet til et sted mellom 7.000 og 14.000 flere biler i døgnet. På grunn av nærheten til T-banen foreslår Plan- og bygningsetaten et vesentlig lavere antall parkerings-

Dette kan bli nye Ensjøs "skyline" sett fra Skedsmogata.

plasser enn det som er vanlig i Oslo indre by.

– Dette er helt urealistisk, uttaler Einar Berntsen i Kampen Vel. – Vi kan ikke satse på at folk ikke vil ha biler i fremtiden. Og nærheten til T-banen vil ikke føre til at færre har behov for garasjeplass. Det bør planlegges *flere*, ikke færre, parkeringsplasser ved Ensjø T-bane.

Hva skjer fremover

Eiendoms- og byfornyelsesetaten arbeider nå med å få utarbeidet kostnads- og inntektsanalyser for en utbygging av området. Parallelt med dette jobbes det med å få til en avklaring med de ulike grunneierne. Når den nye reguleringsplanen er klar, må den opp til ny behandling i Plan- og bygningsetaten, og deretter skal politikerne si sitt. Det vil dermed ta noe tid før "nye" Ensjø T-baneområde finner sin form. Hvordan vil så Ensjø se ut om noen år? Vanskelig å si, men det som er sikkert, er at bilbyen ikke blir til å kjenne igjen.

Ill.: Plan B architecture & urban design/Eiendoms- og byfornyelsesetaten

Svar på "Hvor på Kampen":

1. Nordehoygata 27
2. Bøgata 17
3. Filips gate 2
4. Kampen Verksted, Kjølbørgt. 29
5. Normannsgata 25

KOMMENTAR:

Høyhus: "Same shit, new wrapping"

Av Robert Lorange

Nesten 50 år etter at Kampen ble innlemmet i Oslo i 1878, ble Kampen Byggeselskap nedenfor Kampen Park bygget med 433 leiligheter. Den gang synes nok mange dette var et veldig stort prosjekt, særlig sett i forhold til Kampens trehusmiljø. Den gangen var Ensjø først og fremst store landeiendommer og teglverk langs Hovinbekken. Kampen var byens utpost mot nord. Illustrasjonene som viser dagens visjoner for utvikling av Tyngdepunktet på Ensjø, setter dette i en grell kontrast. Nå er det byggeselskapets stolte teglbygg på 4 – 5 etasjer som fremstår som miniatyrer ved siden av de tenkte Ensjø-kolossene.

Kampen Vel har en særlig tradisjon knyttet til å bidra til å stanse planer for utbygging av høyhus etter "skohorn"-metoden i området. Hølandsgata 1, en 12 etasjes høyblokk bygget i 1961, var tenkt som første av 5 tilsvarende bygninger. Søndre Kampen Vel tok tak i dette og bidro til at planene ble stanset. I 1970 fremmet Student-samskipnaden i Oslo en omfattende saneringsplan for hele Kampen der det meste av Kampens trehusbebyggelse skulle rives til fordel for massiv høyhusbygging på hele Kampenområdet. Dette var inspirasjonskilden til at dagens Kampen Vel ble stiftet, og velets mangeårige innsats for bevaring

og mer skånsom utvikling i strøket kom systematisk igang.

Kompakt og tilfeldig høyhusbygging som foreslått på Ensjø vil ikke bidra til en positiv byutvikling. Punkthusene vil legge store slagskygger over området rundt, lokalklimaet vil endres, det skapes et negativt naboskap og betydelig med trafikk presses inn.

Hva slags visjoner ligger til grunn for dette? Her er det vanskelig å øyne annen motivasjon enn ensidig jakt etter maksimal lønnsomhet på minimale tomter, uten tanker om miljø og tradisjoner, naboskap og samvirke med omgivelsene.

Ny utbygging på nedre Kampen

Plan- og bygningsetaten følger ikke interne rutiner

Nederst på Kampen er det igjen klart for utbygging. Et bygg med 6 etasjer, mot Brinken skal føres opp. Nye ett- og to-romsleiligheter skal fylle tomta bak Ryenbua.

Tekst: Audun Lona

Foto: Gro Aschim

Begge husene som stod der inntil for tre-fire år siden, har brent ned. Den siste husmannsgården, i Åkebergveien 62, er snart klar for rivning til fordel for nye, moderne leiligheter. Byantikvarens kontor er ikke kjent med saken.

Tidlig i vår ble Jordalgata 2 utbygget. En rekke ett- og toromsleiligheter er nå fylt opp, og nå er det klart for et nytt bygg, "rett over gata". Ryenbua og den gamle husmannsgården i Åkebergveien 62 skal bort til fordel for et bygg som skal ha 6 etasjer mot Brinken. Det er innlevert naboprotester på utbyggingen. Disse er innlevert blant annet på bakgrunn av høytiden på nybygget.

To branner

Tomtene var tidligere bebygd av to trehus. Begge har brent ned, og i begge brannene gikk menneskeliv tapt. Tomta etter det første huset er ryddet, mens "skallet" av Kampenhuset i Åkebergveien ennå står på tomta. Det er ikke søkt om, eller gitt rivetillatelse for dette huset. Den meget velkjente kiosken, Ryenbua, er heller ikke revet ennå.

"Gul liste"

Alle de berørte bygningene i området finnes på Byantikvarens "Gul liste". Dette betyr at de enten er vernet eller bevaringsverdige. Trehuset er vernet som "Kampenhus", mens murbygning-

ene er merket som bevaringsverdige i henhold til en kongelig resolusjon om murbygninger fra slutten av 1800-tallet. Gul liste er en oversikt over registrerte, verneverdige kulturminner og kulturmiljøer i Oslo. Bygninger og anlegg i Gul liste har så stor kulturhistorisk og/eller arkitektonisk verdi, at de ønskes bevart. Objektene er enten formelt fredet eller vernet, eller de er vurdert som verneverdige av Byantikvaren uten at de har formelt juridisk vern.

Byantikvaren ukjent med saken

Denne saken er ukjent for antikvar Solveig Olaussen hos Byantikvaren i Oslo. Hun forteller at alle slike saker automatisk skal sendes Byantikvaren til uttalelse fra Plan- og bygningsetaten. – Vi vet ikke noe om slike utbygginger dersom vi ikke blir varslet, sier Olaussen. For at vi skal kunne vurdere utbyggingssaker er vi ett hundre prosent avhengig av at vi får tilsendt byggesakene enten fra utbygger eller fra Plan- og bygningsetaten. Dette har ikke skjedd i denne utbyggingssaken. Byantikvaren har riktignok fått

tilsendt kopi av en naboprotest, men venter på korrekt varsling.

Plan- og bygningsetaten

I dokumentsøk på Plan- og bygningsetaten viser det seg at det ikke finnes anmerkninger om at utbyggingen kommer i konflikt med verneverdige bygninger. Det er kun i en av naboprotestene dette forholdet er berørt, får vi opplyst. Det er ingen i etaten som kan forklare hvorfor denne saken ikke er oversendt Byantikvaren. Det er faste rutiner for slike utbygginger, får Kampenposten opplyst, og disse skal følges. Det er ingen som kan svare på hvorfor Plan- og bygningsetaten ikke har fulgt denne klare rutinen, i og med at alle aktuelle bygninger i området er på Gul liste. Det har ikke lyktes oss å komme i kontakt med den aktuelle saksbehandleren. Ingen andre på Plan- og bygningsetaten tør si annet enn at "dette ikke skal skje".

Hva som videre skjer i saken, er umulig å si. Utbyggerne er tydeligvis klare til å sette i gang, og da er det kanskje slik at den nye tiden sletter viktige kulturminner, uten at noen løfter en finger.

hårkammerset

D A M E - O G H E R R E F R I S Ø R

Din frisør på Kampen

Vi utfører alt innen hårpleie:

- klipp
- fargedesign
- styling
- brud, selskap
- farging og forming av vipper og bryn

Make-up-kurs (Hvordan legge din egen make-up) med innleid stylist Hege Treiborg.
(Ring oss gjerne for mer informasjon)

Stikk gjerne innom for råd og veiledning. "Da sees vi"

Kjersti & Torill

HÅRKAMMERSET, BØGT. 10 (VIS A VIS KAMPEN KIRKE) TLF. 22 57 13 73

**Har du litt tid til overs? Trenger du hjelp, eller ønsker du å hjelpe noen?
Har du en spesiell interesse eller kunnskap du vil dele med andre?
Da kan frivilligsentralen være behjelpelig med å organisere
grupper eller kurs.**

Ta kontakt Kampen Frivilligsentral mandag til fredag 10-16.

Kampen Frivilligsentral er et møtested som formidler kontakt mellom mennesker i nærmiljøet. Ved frivilligsentralen kan du få hjelp, og du kan gi hjelp, eller gjøre begge deler. Kampen Frivilligsentral er din til å komme med ideer, og til å bruke tid på ulike frivillige oppgaver og aktiviteter. Er dette noe for deg, ta kontakt:

KAMPEN FRIVILLIGSENTRAL

Hedmarksgt. 23, 0658 Oslo
Tlf. 22 68 69 17 • Mobil 901 383 52
E-post: t.lange@online.no • www.frivillig-oslo.no

Blomster-Kari

På Kampens koseligste gatehjørne har Kari Odrun Hagadokken Hansen drevet blomsterbutikk i seks år.

Tekst og foto: Gro Aschim

Det er umulig ikke å bli i godt humør av å se de flotte blomsterarrangementene utenfor inngangen til Kampens Blomsterverksted. Sommer som vinter bugner det av blomster og planter på hjørnet av Bøgata og Nannestadgata rett nedenfor Kampen kirke. Og inne i butikken er det ikke mindre koselig. Her er det blomster høyt og lavt, i alle vinduskarmer, på alle hyller og langt innover i lokalene. Da Kampenposten var innom sist i oktober, var det mange høstfarger å se. Lilla Erica, spirende svibler og flotte blå og lilla hortensiaer pyntet opp i det sjarmerende og frodige butikklokalet.

Butikkinnehaver og blomsterdekoratør, Kari Odrun Hagadokken Hansen, har holdt til i blomsterbutikken på hjørnet i seks år nå, og hun trives bra med det. – Det er jo mye jobb å drive for seg selv da, innrømmer hun. – Men så er det morsommere å bestemme selv! Å drive med blomster er ikke en 9-4-jobb. Det er både yrke og hobby, og jeg er veldig glad i jobben min, smiler Kari.

Butikklokale med historie

– Med meg er det totalt fire som jobber her, fortsetter hun. – Vi har en lærling, og resten er utdannede blomsterdekoratører. Jeg synes det er viktig å ha en ordentlig fagutdanning, så jeg oppmuntrer alle til å ta fagbrevet.

– *Hvordan arter en vanlig dag seg i butikken?*

– Vi begynner som regel ganske tidlig, gjerne ved seks-sjutiden. Da starter vi med å rydde butikken, og deretter er det å dra til blomstertorget for å hente varer, forkla-

Kari Odrun Hagadokken Hansen driver blomsterbutikk på Kampens kanskje koseligste gatehjørne.

rer Kari. – Det blir ofte litt hektisk om morgenen, for da må vi også gjøre klar buketter som er bestilt og som skal ut med dagens første levering.

– *Og hvordan har det seg at du startet blomsterbutikk på Kampen?*

– Det er mine svigerforeldre, Karin og Per Kristian Hansen, som eier gården, så derfor ble det sånn. Jeg åpnet her i september 1997 etter omfattende oppussing.

– *Det er jo et spesielt butikklokale du har. Kan du fortelle litt om gården?*

– Så vidt jeg vet, ble denne gården bygget i ca. 1870. Gården har vært i min svigerfamilies eie siden 1894 og har gått i arv fra en onkel, så til en tante av min mormors mormor, deretter arvet mormoren gården, og i dag er det mine svigerforeldre som eier den. Det var tobakksbutikk i disse lokalene fra begynnelsen av og helt frem til 1970-tallet. Min mormors mormor, Solveig Thorsen, drev tobakksbutikken i veldig mange år. Etter at hun pensjonerte seg i 1975, har det vært gardinbutikk og salmakerverksted i dette lokalet, kan Kari fortelle.

– De to ytterste rommene har alltid vært butikk. Innenfor var det leilighet, som etter hvert ble gjort om til lager for tobakksbutikken. Jeg startet med de to ytterste rommene, men har etter hvert ekspandert innover i lokalene. Blomstene tar jo en del plass, smiler Kari.

– Før jeg tok over, var det forferdelig stygt her, fortsetter hun.

– Lokalene hadde blitt pusset opp en gang på 1960- eller 1970-tallet, og det var plater i tak og på veggene. Heldigvis lå det gamle treverket under platene, så det er rimelig originalt her inne nå. Men, det var masse jobb å pusse opp, forteller hun. – Vi brukte opp en del malingsskraper for å få vekk gammel maling.

– *Og alt har vært gjort ved egeninnsats?*

– Butikken er pusset opp med hjelp fra mannen min og gode venner. Vi visste ikke hvor mye jobb det ville bli da vi gikk i gang, og bra var det. Det er med oppussing som med barnefødsler og flytting. Man glemmer hvordan det er etter en stund!

– *Hva synes du om beliggenheten her på Kampen?*

– Det er jo ikke akkurat Karl Johan da, kommer det spontant. – Men beliggenheten er helt grei. Det har også litt å gjøre med lokalene. Her er det koselig, inneklimaet er veldig sunt, og jeg får se dagslyset. Jeg kan ikke tenke meg å jobbe på et senter, uttaler Kari.

– Både blomster og mennesker trenger dagslys!

Falleferdige Kampen

Kari kommer egentlig fra Bang i Valdres, og var bare 17 da hun flyttet til Oslo for å gå på skole.

– Jeg glemmer aldri da jeg så Kampen for første gang, utbryter hun. – Jeg satt på bussen oppover Hagegata på vei til Hasle, da vi kom inn i et falleferdig område. Husene var møkkete og sølete og veldig nedslitte. – ”Herregud, kan det virkelig bo folk her”, tenkte jeg. – Nå har jo Kampen endret seg en del siden da, men førsteinntrykket glemmer jeg aldri!

Etter det første sjokket flyttet Kari etter hvert til Kampen, hvor hun bodde på hybel hos sine blivende svigerforeldre i tre - fire år. I dag bor Kari med mann og hund på Hvitsten utenfor Oslo. – Jeg bor veldig fint til ved sjøen og har ingen planer om å flytte til byen igjen. Jeg bor i et gammelt hus, hvor det alltid er nok å henge fingrene i, forteller hun. Og bra er det, siden en av Karis store interesser er oppussing av gamle hus.

Omskolering

Kari skulle egentlig ikke bli blomsterdekoratør. I sin ungdom drømte hun om å bli reklametegner, men tilfeldigheter gjorde at hun i stedet valgte Telegrafskolen. Etter skolen jobbet hun en stund i det gamle Teledirektoratet, først på skrivestuen og deretter på forværelset til generaldirektøren. Men, etter åtte år fikk hun nok av kontorkarrieren, så etter et lite avbrekk med barnefødsler, arbeidet hun i femten år som barnehageassistent.

Overgangen fra barn til blomster kom som følge av en ryggprolaps.

En av Karis døtre, Jeanett Hagadokken Hansen (t.v.), har fulgt i sin mors fotspor, og jobber som blomsterdekoratør på Kampens Blomsterverksted.

– Jeg fikk beskjed av legen om å omskolere meg, forteller Kari.

I en alder av 39 år troppet hun opp på Sogn yrkesskole for å studere til blomsterdekoratør.

– ”Hjelp, nå stikker jeg”, tenkte jeg første dagen, minnes hun. Men Kari stakk ikke, og etter ett år på skole og to år i lære kunne hun stolt motta fagbrevet. Nå som hun driver egen butikk, synes hun det er fint å ha lærlinger selv. – De tilfører masse nytt og har mange gode ideer, mener hun. – Dermed

blir jeg nødt til å følge med og oppdatere meg. Det tror jeg er positivt både for meg selv og for kundene.

– Det at jeg setter ut så mange blomster utenfor butikken, henger litt sammen med plassmangel, innrømmer Kari. – Men blomstene trenger jo lys. Dessuten ser det hyggelig ut, da! Og *det* tror vi nok Kampenpostens lesere også kan skrive under på.

Folkehelsepris til KØBB

Kampen økologiske barnebondegård (KØBB) har fått Folkehelseprisen i Oslo.

Tekst og foto: Kristin Hagen

Prisen gis ut i forbindelse med markeringen av at det er 400 år siden den første spiren til dagens offentlige helsevesen så dagens lys. Det er Sosial- og helsedirektoratet som har delt ut prisen til ett prosjekt i hvert fylke. Prosjektet skulle ha "utgangspunkt i partnerskap mellom frivillig- og offentlig sektor, være framtidsrettet og ha fokus på folkehelse".

– Vi meldte på bondegården og ble de heldige vinnerne i Oslo, sier Ellen Lühr, som er en av de frivillige hjelperne ved KØBB.

– I tillegg til heder og ære vil vi få 10 000 kroner i prispenger!

Bondegårdsbesøk er populært blant skoler og barnebager i nærområdet. Her er det barn og voksne fra Jordal Barnebage som hilser på sauene.

Pengene vil komme godt med – vi har mange interessante planer.

Ellen Lühr forteller at bondegården neste år har tiårsjubileum. – Det som begynte som en drøm blant en gruppe jenter på en beboerkonferanse er blitt en suksess, sier hun. – I helgene er flere hundre besøkende innom bondegården.

Bondegården er åpen for alle tirsdag til fredag fra klokka 17 til 19. Lørdag er det åpent fra 12 til 15 med salg av nystekte vafler, kaffe og saft. Det er gratis å besøke dyra på barnebondegården. Her kan du hilse på kaniner, griser, sauer, gjess og høner. Gården har også geit, esel, katt og en hest.

SELSKAPSMAT - CATERING

*Måltidet er en viktig del av alle sammenkomster
- du kan være trygg når maten kommer fra . . .*

Gunnar Ruud

SNITTER - KOLDBORD - GRYTERETTER - MIDDAGER

Norderhovsgt. 7 - 0654 Oslo

... og *smaken*, den slår ingen!

Ring **22 19 59 80** og vi sender deg vår innholdsrike brosjyre.

Bli-ny-fest på Kampen skole

Onsdag 15. oktober klippet byråd for kultur og utdanning, Kjell Veivåg, over den røde snoren som markerte at en lang bygge- og oppussingsperiode ved Kampen skole er over.

Tekst og foto: Kristin Hagen

Det var byggherre og eier av skolebygget, Undervisningsbygg Oslo KF som inviterte elever, lærere og nærmere 40 andre gjester til offisiell åpningsfest. Gjestene kom fra Rådhuset, Skoleetaten, Kirken og fra firmene som har deltatt i oppussingen av skolen. Arrangementet startet i skolegården der Kampen skoles musikkorps spilte mens fargeglade klovner løp rundt og underholdt gjestene. Etter snorklippingen var det underholdning, taler og gaveoverrekkelser i to omganger: først et arrangement med de minste elevene i den nye foajeen, deretter et nytt arrangement i den store salen i fjerde etasje for elevene på mellomtrinnet. Innimellom ble det tid til omvisning før gjestene ble servert lunsj. Elevene fikk boller og brus.

Oslos mest moderne skole

Alt i alt har oppussingen av skolen kostet om lag 128 millioner kroner. De to gamle undervisningsbygningene er totalrehabilitert og bundet sammen med et nybygg tegnet av Richard Engelbrektsen. I nybygget er det heis, stor foajé og bibliotek. I de nyoppussede bygningene holder de minste elevene til i første etasje. Tredje og fjerde etasje er forbeholdt mellomtrinnet samt spesialrom av ymse slag. I fjerde etasje er det også en sal som rommer 230 personer. Lærerne har fått gode arbeidsforhold med kontorer i andre etasje.

Gjøglen klovner underholdt gjestene under åpningsfesten.

Undervisningsinspektør Kjell Floa Jenssen ved Kampen skole forteller at både elever og lærere er svært godt fornøyd med den nyoppussede skolen. – Vi har fått Oslos mest moderne skole, sier Kjell Floa Jenssen. – Her er det lyst og trivelig med betydelig bedre innemiljø enn tidligere. Fortsatt er det detaljer som ikke

fungerer som de skal. Når det lyser i vinduene på Kampen skole om natten, er det for eksempel datamaskinen som styrer lys, varme og ventilasjon som ikke gjør jobben sin ordentlig. Gymsalen er fremdeles ikke pusset opp. Her starter arbeidene etter påske dersom det blir bevilget penger til det.

Det gjelder bilen din!

Vi gir bilen din rustbeskyttelse med TECTYL - i et av Nordens mest moderne anlegg for rustbeskyttelse.

Tectyl
MOT RUST

**10 års
garanti på
behandling
av ny bil**

**3 års
garanti på
behandling
av brukt bil**

**Autorisert
Tectyl
Verksted**

**22 67 64 53
22 67 63 12**

**Kampen
Antirustsenter**

ODD STEEN, SKEDSMOGATA 24, 0655 OSLO, v/ENSJØ T-BANE

”Bruns gade” på Kampen

Før byutvidelsen i 1879 het Norderhovgata ”Bruns gade”.

Av Leif Gjerland

Kampen grodde fram rett utenfor Christiania utover på 1800-tallet, og utbyggingen skjedde i rykk og napp. Første store runde kom fordi arbeiderne ved det for lengst nedlagte ”Jordal Teglværk” trengte husvære nær fabrikk.

Andre storutbygging skjedde rett før Christiania byutvidet seg i 1878. Byen krevde at nye hus måtte bygges i mur, og det var dyrt. Derfor skjøt det opp mang en spekulasjonsbolig”blokk” i tre rett før utvidelsen. Og det til og med i flere etasjer; ”Familiekroken” borettslag nederst i Norderhovgata er et godt eksempel på slik bebyggelse.

En lang rekke gater på Kampen het det samme som gater i Christiania. En annen følge av denne

byutvidelsen ble derfor at disse gatene måtte få nye navn for å unngå navneforvirring i den utvidede byen. F.eks. måtte den viktige ”Bruns gade” skiftes til Norderhovgata. Og i dag har vi egentlig glemt det gamle navnet.

Men hvorfor ikke ta gammelnavnene fram igjen, og i alle fall kjenne til dem om vi ikke akkurat bør bruke dem til hverdags. Derfor en oppstilling over noen av de andre gatene som måtte skifte navn:

Gatenavn før 1878:

Udsigtsgaden
Nedre gade
Søndre gade
Nordre gade
Søndre Østerdalsgade
Øvre gade

Dagens gatenavn:

Sons gate
Skedsmogata
Hurdalsgata
Kampengata
Hedmarksgata
Sørumgata

HEI KAMPENBEBOER!! NY ELLER «GAMMEL»

Har du lyst til å være med på å bestemme hva Kampen Vel skal arbeide med for å gjøre Kampen til et attraktivt sted for oss alle? Har du nettopp flyttet hit? Da ser du kanskje noe vi andre ikke har oppdaget som vi burde forandre på. Vi som har bodd her en stund ser ikke alltid så klart; som kjent ser man ikke skogen for bare trær.

Meld deg inn i **Kampen Vel**, si ifra om du vil gjøre noe aktivt. Vi trenger nettopp deg!

Ja, jeg vil melde meg inn i **Kampen Vel**, Bøgata 21, 0655 Oslo

Navn .....

Adresse .....

Telefon.....

Batteriene er fulle, så jeg blir gjerne med aktivt når det trengs.

Skriv tydelig!

Mange Kampen-generasjoner

Allum-familien har bodd på Kampen siden 1900. Tiptippoldebarna til kjøpmann Franz Allum er sjette generasjons Kampenboere!

Tekst: Gro Aschim

I 1900 flyttet kjøpmann Franz Allum med hustru Jeanette og barna Clarence (f. 1889) og Frank (f. 1895) til Bøgata 24 på Kampen. Her ble også sønnene Walter og Torleif født i henholdsvis 1902 og 1905. I Bøgata drev Franz Allum melkebutikk i mange år, før hans nest yngste sønn, Walter Allum, overtok driften av butikken, som han drev sammen med sin kone, Elin, frem til 1960-årene.

Det må ha gått bra for kjøpmann Allum, for i 1911 kjøpte han også nabogården, Sørungata 7. Gårdene inneholdt flere leiligheter som ble leid ut. Fem generasjoner av familien Allum har bodd i gården i Sørungata, mens Franz og Jeanette Allum, og senere Walter

Terje Allum med kona Elise og barna Brage og Marte foran familiens bus i Sørungata. Terje og barna er henholdsvis 5. og 6. generasjons Kampenboere! (Foto: Gro Aschim)

og Elin Allum, bodde i Bøgata 24 der Allum-familien først flyttet inn.

Terje Allum, 5. generasjons etterkommer etter Franz Allum, viser frem det originale skjøtet på Sørungata 7 fra 1877. Trehuset ble bygd av tømmermann Syver Engebretsen året før Kampen ble innlemmet i Kristiania med påfølgende murtvang, så det er mye historie i veggene her. – Da jeg pusset opp for noen år siden, fant jeg flere mynter fra 1800-tallet under dørstokker og i gulvet, forteller Terje Allum. – Jeg har også en husleiebok som viser hvem som har bodd i gården siden 1916, fortsetter han. – Min oldefar, Frank Allum, og nesten alle hans etterkommere har bodd i dette huset.

6 Kampen-generasjoner

– Min farfar, John Allum, kjøpte ut Walter Allums andel av Sørungata 7 i 1982, og da ble gården rehabilitert og fikk innlagt bad og WC. Terje Allum, som idag eier huset i Sørungata, har mange gode minner fra å vokse opp på Kampen.

– Vi som vokste opp her på 1970-tallet, hadde mye moro. Jeg

husker spesielt en gang da det ble arrangert olabiløp med flere stengte gater. Både Sonsgata, Norderhovgata og Brinken ble stengt for trafikk. Farfar hjalp meg med å bygge bilen, og jeg vant faktisk premie, ler han. – Ikke for den raskeste eller den fineste bilen, men for den minste!!

I dag bor Terje Allum i gården i Sørungata med sin kone, Elise, og barna Brage og Marte, som dermed er 6. generasjons Kampenboere. Noen bedre?

Terje Allum (8 år) fra et olabiløp på Kampen i 1979. Bildet er tatt i Sonsgata. Bygården i bakgrunnen eksisterer ikke lenger. (Foto utlånt av Terje Allum)

Julemarked Basar

Onsdag 3., torsdag 4.,
fredag 5. desember
kl. 10.00 til 17.00.

Mange fine håndarbeider

• håndmalte treartikler.

Engler • nisser • dekorasjoner

• diverse julepynt

Kafeteria – gløgg og
pepperkaker

**Kampen og Vålerenga
Seniorsenter**

Hedmarksgt. 23

Jugendjubileum i Norderhovgata

Kampens eneste ungdomshus, gården på hjørnet av Norderhovgata og Kampengata, rundet 100 år med stor gatefest i august.

Tekst og foto: Gro Aschim

Jubilantens nøyaktige adresse er Norderhovgata 11, og gården kan vanskelig legges skjul på alderen. Årstallet 1903 står skrevet på gav-

len, tydelig å se for alle som løfter blikket litt opp fra gateplan. Etter en omfattende rehabilitering på midten av 1980-tallet må det sies at gården holder seg meget godt.

Til jubileumsfesten hadde fest-

komiteen fått tillatelse til å stenge gaten for trafikk slik at feststemte beboere og naboer kunne trekke ut på gaten i det fine sensommerværet. Under parolen "Vår eminente gård 100 år" varte gatefesten til langt utover kvelden, og endte som seg hør og bør i en skikkelig bakgårdsfest. Store som små, og naboer med, bidro med underholdningsinnslag. Underholdningen varierte fra taler og allsang til danseoppvisning og klovner. Historielaget bidro dessuten med en utstilling om barndom på Kampen gjennom 100 år.

Gården er, om ikke akkurat berømt, i hvert fall blitt avbildet av kjente kunstnere som Sigrid Undsets mann, Anders Svarstad og fotografen Anders B. Wilse. Svarstad som bodde i Brinken i en årrekke, malte gateløpet i Kampengata i 1922, og ungdomsgården på hjørnet er godt synlig. Wilse fotograferte gården allerede i 1904, og det må være ett av de tidligste fotografiene som er tatt av Norderhovgata 11. Dagens beboere er naturlig nok stolte av gården sin, og fremholder spesielt det gode samholdet som ett av de største fortrinnene ved å bo der.

Seks beboere om hvorfor de bor i Norderhovgata 11:

Anne-Lise Bekkestad

(beboer siden 1981)
– Dette er en utrolig hyggelig gård å bo i. Her snakker alle med alle – akkurat som man gjør på landet, der jeg kommer fra. Her er det rett og slett et veldig godt bomiljø.

hensyn til hverandre, og det tror jeg er sunt for alle.

Einar Berntsen

(beboer siden 1996)
– Jeg følte meg inkludert med en gang jeg flyttet hit. Denne gården har sjell!

Elin Næss

(beboer siden 1989)
Elin flyttet hit med mannen Halvor fra Bærum, og skulle egentlig bare bo her en liten stund. Nå bor hun her på fjortende året med mann og tre barn.
– Vi synes egentlig det var litt småskummelt å flytte til østkanten, men det gikk fort over. Her bor det fryktelig mange barn som går ut og inn hos hverandre. Det blir litt kollektivaktig, forteller hun.
– Jeg har alltid ønsket meg eget hus med hage, men her deler jeg bakgård med mange andre – og det er i grunnen like greit. Jeg kan aldri tenke meg å flytte fra denne gården. Jeg vil bli gammel her!

Kari Korbøl

(beboer siden 1996)
Kari fremholder en variert aldersfordeling blant beboerne. – Her bor både barnefamilier og eldre folk, sier hun. Med tre generasjoner samlet i samme hus lærer man å ta

Erik Dualt og Ingebjørg Hasle

(beboere siden 1980)
Ingeborg Hasle og mannen Erik Dualt er de som har lengst fartstid i gården, og grunnen er klar: – Her er det et veldig hyggelig miljø.

Historien til Norderhovgata 11

Tekst: Gro Aschim

Gården ble oppført som "vaaningshus" i 1903 av byggherrene Brevig og Krogstad, som på den tiden bodde i Bøgata på Kampen. Ved ferdigstillelse i juni 1903 var gården taksert til den nette sum av kr. 107.920. Gården ble bygget av Sam. Borgfelt i Waldemar Thranes Gade i Kristiania. Arkitekten er ukjent. Norderhovgata 11 ble bygd på tomten der tidligere Kampens Gade 11 lå, men adressen ble endret til Norderhovgata 11 under byggesaksbehandlingen.

Gårdens første eiere var nevnte herrer Brevig og Krogstad, som sannsynligvis også selv flyttet inn i gården da den sto ferdig. I alle fall bodde snekker Ole Brevig og snekkermester Hans Krogstad med sine familier i leiligheter i henholdsvis 2. og 4. etasje ved årsskiftet 1903/1904. Brevigs familie holdt seg sågar med en "pige". Flere med navn Brevig bodde dessuten i en leilighet i 4. etasje, blant annet snekkerarbeider Thorvald Brevig.

Dobbelt så mange beboere

Gården besto opprinnelig av 27 familieleiligheter mot dagens 19. Tolv av leilighetene hadde fra starten av eget WC, og i to av leilighetene i 1. etasje var det også butikklokaler. I hjørneleiligheten nede var det opprinnelig melkebutikk. 31. desember 1903 bodde det 120 personer i gården. I dag huser jugendgården 56 beboere med stort og smått.

De opprinnelige beboerne besto for en stor del av håndverkere, som f.eks. to smeder og fem smedarbeidere, to skomakere, en snekkermester, en snekker og en snekkerarbeider, en murer og en murarbeider, to høvleriarbeidere, en typograflærling og en maskinist. Gården huset også mer typiske arbeidere som tre fabrikkarbeidere, en løsarbeider, en arbeidsmann, og dessuten fire kjørekarer

Norderhovgata 11 i 1904. Bildet er tatt av den kjente fotografen Anders B. Wilse (gjengitt med tillatelse fra Oslo Bymuseum).

og en vognmann. Få av kvinnene hadde eget arbeid med unntak av en syerske, en fabrikkarbeiderske og en "pige". To personer i gården var arbeidsledige ved nyttår, mens en person var klassifisert som arbeidsudyktig.

Helserådet

I 1916 ble gården taksert til kr. 128.700, og eier var da fru Margit Bosse. Det var fortsatt melkebutikk samt en manufakturforretning i 1. etasje. Eiendommen kunne i henhold til branntaksten skilte med 16 klosetter og 95 selvløftende rullegardiner.

I 1928 var A/S Norderhovgaten 11 eiet av H. Halvorsen jr. Han var fortsatt eier i 1950, men en gang i løpet av det neste tiåret ble gården kjøpt av Halvor Aarnes.

Gården har opp gjennom årene gjennomgått en del ombygginger og reparasjonsarbeider. I 1931 ble det, etter pålegg fra Oslo Helseråd, gjort reparasjonsarbeider i forbindelse med råttent og infisert byggverk i butikklokalene i 1. etasje. I brev fra Helserådet ble det i den forbindelse påpekt at "butikkens bruk må anmeldes" og at "vedlagte regler for melkeutsalg må befulges". I 1950 måtte gården

gjennomgå omfattende reparasjonsarbeider grunnet soppskade, og i 1960 ble gården oppgradert med 23 stk. WC.

I 1985 ble gården totalrehabilitert. Fasaden ble pusset opp og alle vinduer skiftet ut. I tillegg fikk samtlige leiligheter nå innlagt bad og WC. I den forbindelse ble det foretatt en omseksjonering av gården, og leilighetene ble omgjort til selveierleiligheter. Arkene på loftet, slik de ser ut i dag, ble oppført da.

Jugendmysterium

Det er ingen som riktig vet hvorfor gården, helt ulikt andre bygninger på Kampen, ble bygget i jugendstil. Denne stilretningen begynte å gjøre seg gjeldende i Norge fra ca. 1895, men eiendomskrakket i Oslo på slutten av 1800-tallet førte til at byggevirksomheten avtok sterkt i perioden 1900 til 1905, og det ble dermed ikke oppført så mange jugendbygg i hovedstaden. I tilfellet Norderhovgata 11 er det naturlig å anta at arkitekten har latt seg inspirere av datidens mest fremherskende arkitekturtrend.

Kilder: Oslo Byarkiv og beboere i gården

Skriften på veggen

av Leif Gjerland

Enkelte hus blir merket med navn og andre opplysninger, slik at alle kan få vite hva og hvem som holder til der. Men legger vi egentlig merke til slikt i forbifarten på vår vei rundt om på Kampen? Her kommer fem skilt du kan få bryne deg på.

1

HVOR

ligger den fornemme villaen?

2

HVOR

markerte OBOS med sitt gamle merke at de bygget på Kampen?

3

HVOR

finner vi dette flotte navneskiltet?

4

HVA

står disse bokstavene for, og hvor finner vi dem?

5

HVOR

skinner disse tre bokstavene som i gull?

Er du besøkende eller lommekjent?

Test deg selv før du leter fram svarene et annet sted i Kampenposten. Gi deg selv et poeng for hvert sted du vet hvor er, og bedøm deg selv etter følgende skala:

- 0 riktige – På besøk?
- 1 riktig – Nyinnflytter
- 2 riktige – Husvarm
- 3 riktige – Kjentmann
- 4 riktige – Meget godt kjent
- 5 riktige – Kampenguide

(Svarene står på en annen side)